

Povodeň září 2007

Srážková činnost a povodeň z ní vzniklá navazovala na několikaměsíční období sucha s minimem srážek. V minulém týdnu bylo počasí na severní Moravě a Slezsku ovlivněno výrazným frontálním systémem spojeným s tlakovou níží nad Maďarskem a Slovenskem. V povodí Odry bylo dosaženo extrémních srážkových úhrnů, a to v průběhu dne 6.9. především v oblasti Jeseníků a v noci a dopoledne 7.9. v oblasti Ostravska a Beskyd. Během celé povodně přesáhl srážkový úhrn na stanici Revíz i 300 mm, během jednoho dne zde spadly srážky v úhrnu až 230 mm tj. pro představu 230 litrů na 1 m² území za 24 hodin.

Tabulka srážkových úhrnů na měřicích stanicích s.p. Povodí Odry během povodně:

Dílčí povodí Odry		Dílčí povodí Opavy		Dílčí povodí Ostravice a Olše		Dílčí povodí okrajových přítoků Odry	
stanice	úhrn [mm]	stanice	úhrn [mm]	stanice	úhrn [mm]	stanice	úhrn [mm]
Kozlovice	211	Rejvíz	311	Kotař	196	Mikulovice	258
Hodslavice	196	Biskupská Kupa	275	Morávka	190	Jeseník	241
Veřovice	191	Město Albrechtice	190	Čeladná	182	Ramzová	218
Vlčovice	188	Pustá Polom	170	Nýdek	180	Vidnava	152

Tyto spadlé srážky vyvolaly vysoké povodňové průtoky především v jesenické části povodí Odry, a to na řekách Vidnávce, Bělé, Osoblaze, Opavici a na Opavě, následně pak na vlastní řece Odře. Rozvodnily se taktéž levostranné přítoky Odry jako Bílovka, Sezina, Porubka a pravostranné přítoky Odry z Beskyd - například Jičínka. V podhůří Beskyd byla nejvážnější situace na řece Petřůvce, pravostranném přítoku Olše. Extrémní odtokové situace nastaly na bystřinách a potocích, zvláště v Rychlebských horách odtékajících do Polské republiky, které nejsou měřeny, ale předpokládá se, že zde byly dosaženy vody větší než stoleté. Jinak se velikost povodně pohybovala od vody 5 leté (dolní úseky toků), přes vody 10 - 20 leté (na středních tocích) až po vody 20 - 50 leté (na horských úsecích toků).

Dílčí povodí Odry		Dílčí povodí Opavy	
vodní tok / stanice	průtok [m ³ /s] / Q _N	vodní tok / stanice	průtok [m ³ /s] / Q _N
Odra / Odry	80 / Q ₅	Opava / Karlovice	75 / Q ₁₀₋₂₀
Jičínka / Nový Jičín	100 / Q ₂₀	Opava / Krnov	90 / Q ₅₋₁₀
Lubina / Petřvald	95 / Q ₅	Opavice / Krnov	80 / >Q ₂₀
Ondřejnice / Brušperk	40 / Q ₂	Opava / Děhylov	300 / Q ₁₀
Dílčí povodí Ostravice a Olše		Dílčí povodí okrajových přítoků Odry	
vodní tok / stanice	průtok [m ³ /s] / Q _N	vodní tok / stanice	průtok [m ³ /s] / Q _N
Ostravice / Frýdek - Místek	175 / >Q ₁	Vidnávka / Vidnava	125 / Q ₂₀₋₅₀
Ostravice / Ostrava	330 / >Q ₂	Bělá / Mikulovice	135 / Q ₁₀₋₂₀
Olše / Český Těšín	280 / Q ₅₋₁₀	Osoblaha / Osoblaha	140 / Q ₅₀
Olše / Dětmovice	360 / Q ₅		
Petřůvka / Petrovice	40 / Q ₂₀₋₅₀		

V uzávěrném profilu na řece Odře v Bohumíně byl dosažen maximální průtok 630 m³/s, což odpovídalo 2 - 5 leté vodě.

Výše povodňových škod se v současné době vyčísluje. Došlo k nim především tam, kde byly překročeny návrhové parametry (průtoky) vodních děl, nebo tam, kde vodní díla na ochranu před povodněmi nejsou.

Vzhledem k extrémě spadlých srážek a z ní vyvolaných odtoků, které však ve výsledku nedosahovaly odpovídající a teoreticky očekávané odezvy, lze hodnotit stav krajiny v oblasti povodí Odry za velmi dobrý.

Významnou úlohu za povodně sehrály údolní nádrže Vodohospodářské soustavy povodí Odry. VHS PO se skládá z celkem 7 přehrad a jednoho rozdělovacího objektu na řece Morávce ve Vyšních Lhotách, mající významný vliv na odtokové poměry v povodí.

Základní prvky VHS PO jsou:

- vodní dílo Šance na řece Ostravici
- vodní dílo Morávka na řece Morávce
- vodní dílo Žermanice na řece Lučině
- vodní dílo Těrlicko na řece Stonávce
- vodní dílo Olešná na řece Olešné
- kaskáda nádrží Slezská Harta a Kružberk na řece Moravici
- rozdělovací objekt v obci Vyšní Lhoty na řece Morávce a převod vody do povodí Lučiny

Údolní nádrže v průběhu povodňové situace ze září 2007 opětovně prokázaly vysokou účinnost na snížení kulminačních průtoků v povodí. Vliv této účinnosti byl zřejmý především v profilech pod soutokem řeky Odry s řekou Ostravicí, kde snížení kulminačního průtoku bylo vyhodnoceno na 150 - 200 m³/s, tj. až o 25 % (skutečný průtok v Bohumíně činil 630 m³/s). Tento účinek ve spojení s protipovodňovou činností Hasičského záchranného sboru zamezil možným povodňovým škodám v některých městských částech Ostravy a Bohumína, které by byly jinak jistě zatopeny vodou. Procentuální naplnění zásobního prostoru nádrží před začátkem povodňové situace se pohybovalo v rozmezí od 45 % (nádrž Olešná) do 91 % (nádrž Slezská Harta). U údolních nádrží VHS PO docházelo po celou dobu povodňové situace k výrazné transformaci povodňových průtoků a k plnění prostorů, které dokládá následující tabulka:

údolní nádrž	kóta hladiny dne 5.9. ráno [m n. m.]	kóta hladiny dne 10.9. ve 12 [m ³ /s]	kulminační přítok [m ³ /s]	maximální odtok [m ³ /s]	procentuální podíl odtoku z přítoku [%]
Šance	496,91	501,30	80,0	0,63	1,0
Morávka	503,35	511,60	35,0	1,00	3,0
Žermanice	286,10	290,60	40,0	0,36	1,0
Těrlicko	273,36	275,80	60,0	0,44	1,0
Olešná	300,30	303,35	20,0	0,05	1,0
kaskáda Slezská Harta-Kružberk	-	-	32,0	2,11	7,0

Během zářijové povodně 2007 se také plně osvědčily říční hráze, do kterých byla vložena celá řada finančních prostředků od červencové povodně v roce 1997. Hráze splnily výborně svůj základní úkol, tj. zadržely velkou vodu a chránily zástavbu před ní. Tam, kde doposud nejsou hráze vybudovány, docházelo k ohrožení nebo případně přímo k záplavám.

Postižena byla především lidská sídla podél řeky Opavice (mezi Městem Albrechtice a Krnovem) a dále pak na řece Opavě došlo k ohrožení obcí Brantice a Zátor. Níže na toku Opavy pod Krnovem byla postižena obec Držkovice, částečně Vávrovice a pod městem Opava i Kravaře - Dvořisko.

Dále došlo k záplavám podél řeky Porubky v Ostravě, podél Petrůvky v Petrovicích u Karviné a na Sezině v Bravantících a na Bílovce ve Velkých Albrechticích. Ohrožena byla také Stará Ves n.O. na řece Ondřejnici.

U Petrova rybníku došlo vlivem povodňových průtoků řeky Opavy k naplnění retenčního prostoru a následně k částečnému přelití rybníční hráze. Nedošlo však vlivem účinné záchranné činnosti s.p. Povodí Odry k jejímu protržení.

U řady lokalit, které byly vyjmenovány, se protipovodňová ochrana připravuje s předpokládanou realizací opatření v letech 2008 - 2012. Fakt, že tyto lokality nejsou nyní chráněny, je zapříčiněno několika faktory. Po povodni z roku 1997 je snaha postupovat u realizace ochrany proti povodním od větších sídel s hodnotnějším

majetkem k sídlům menším. U řady staveb protipovodňové ochrany se jejich příprava prodlužuje hlavně z důvodu obtížného majetkoprávního vypořádání pozemků, které jsou zapotřebí získat ke zhotovení vodních děl. V některých případech bylo bohužel prokázáno, že vzhledem k malé velikosti chráněného majetku nejsou protipovodňová opatření ekonomicky zdůvodnitelná. Leckde také přípravy protipovodňových staveb brzdí "přemrštěné" snahy ekologů. I přes výše uvedené problémy se daří postupně vodní díla, jako jsou říční hráze a úpravy koryt řek, zhotovovat, další připravovat a v nejbližších letech se předpokládá jejich realizace (například na Hrabince v Českém Těšíně, na Petrůvce v Petrovicích u Karviné, na Opavě ve městě Opava, na Hvozdnici v Otčích, na Ondřejnici ve Staré Vsi n.O., na Bílovce ve Velkých Albrechticích a další).

tevným problémem zůstává ochrana sídel na horní Opavě, které před velkou vodou mohou být efektivně ochráněny pouze údolní nádrží Nové Heřminovy na řece Opavě, v kombinaci s doplňkovými opatřeními v krajině a malými poldry, o jejichž realizaci rozhodne vláda ČR v březnu 2008.

Celá řada výše uvedených opatření by měla být zhotovena v nákladech kolem 1 mld. Kč v následujících letech do roku 2012.

Současná naplněnost přehrad

nádrž	naplněnost v %
Slezská Harta	92,3
Kružberk	93,4
Šance	97,2
Morávka	100,0
Žermanice	92,7
Těrlicko	100,0
Olešná	100,0

Šárka Vlčková, tisková mluvčí